

## **GECELERÝN BÜYÜSÜ**

Daha on beş ýyl öňe, Nobel ödülinü almýp ünlü Alman yazarý Hermann Hesse'nin "Siddhartha"sýny okuduktan sonra, dünýaya hiç eskisi gibi artýk bakamadým. Her peý piirdi. Her peý. Kendimi daha iyi tanýdým. Ýnsanlara baýka gözle bakmaya baýladým. Hesse'nin fikirleri o kadar çok mu etkilemipti beni? Hayýr. Sadece kendimi daha iyi tanýmama yardým etmipti. Ondan öňe tanýmýyor muydum? Tanýyordum, ancak daha derinlere inmemi sađladý.

Leylâ Hüseyin'in yazýlarý, bir "Leylâ Hüseyin yazýlarý". Düzyazý bekindeki bu yazýlara düzyazý deseniz, düzyazý deđil. Hikâye deseniz, deđil. Piirsel dille yazýlý, günce niteliđinde, günah çýkartma gibi yazýlar bunlar. Hatta yazý da deđil. Maddelepmiş, kâđýda dökülmüş hayat!

Karanlýklarda, yarý aýdýnlýkta karalanmýp bu notlar, geceleri kendi kendimizle baý baýa kalmamýzýn tüm gerçekliđiyle dopdolu. Hepimizin "on ikiden sonra"larýmýz vardýr, ama hepimiz Leylâ Hüseyin kadar bu gerçekleri tüm çýplaklýđýyla, ilk öňe, kendi kendimize itiraf edebilir miyiz? Ýnsanýn kendi kendisiyle, kendi hayatýyla, kendi nefsiyle yürüttüđü, daha mükemmel olma çabasý, savapý, en zor ve en kutsal olanýdır.

Gerçekler görelidir, sana bana göre deđipir, hep birbirimizden kaçır, tanýmadýđýmýz uzak diyarlara gider, baýka peýlerle kaynaýýr, dost olur. Gerçeklerin ne kadar gerçek olduđu savapýny yürütüyor Leylâ Hüseyin.

Yeni dođan bebeđin, kendisinin, Leylâ'nýn gözlerini dünýaya ilk açýđý anda burnuna gelen karbon dioksit ve hastahanenin ilâç kokularý ardýndan, "Yenildim.

Ve bu benim ilk yenilgimdi."<sup>1</sup>

diyerek, hayata yenilgiyle adým atmanýn ne kadar gerçek olduđuna bahitlik ediyor.

Leylâ Hüseyin'in yazýlarýnda genel hava, ana nokta, uzayýn merkezi hep aýk olmuştur. Aýk ne ki? Kitapta çok iyi sorular ve þurda burada görebildiđimiz cevaplarýn çok ilginç muhasebesi verilmiptir. Çok soru var. Ardý ardýna. Piir gibi, mýsra gibi, ahenk oluþturan sorular. Soru sormak, zaten, insanlýđý geliþtiren en önemli olgulardan bir tanesi. Soru sorulmasaydý, cevaplar aranmazdý. Ýnsanođlunun soru sormaya baýladýđý an, tarihin en önemli geliþmesidir.

Leylâ Hüseyin'in iç'in derinliklerinden gelen soru sormasý, hâlâ, henüz, çok cevapsýzlýklarla dolu. Üç noktadan daha iyi cevap mý olur þu an? Soru sormadan yükselme ne ki? Yükselme mi ki? Þöyle diyor yazar:

"Etrafýmda insanlar yükselmiþ, o kadar yükselmiþ ki kafalarý göđe çarparken acýmýyormuş. Bense takýmýþým bir soru iparetine. Al

---

<sup>1</sup> Leylâ Hüseyin, **On ikiden Sonra**, "Birlik" Yayýmlarý: "Sesler" Dizisi, Üsküp, 1999, sayfa 6.

ipte???????????????????????????? Üç nokta mı dedin? Al sana sonsuz noktalar ... .."2

Çok dođal. Her pey çok dođal. Saf. Temiz yüreklilik zaman zaman ciddi felsefeye dönüþüyor. Karpýsýnda biri var Leylâ'nýn. Bazen "apık", bazen "gece", "ölüm", "dođa", "defter". Öyle görünse de, her zaman madde deđil bu karpýdaki yaratýk. Maddenin nerede maneviye ve manevinin ne zaman maddeye dönüþtüđü pek belli deđil. Var yoklar iç içe. Hayat ve ölüm baþ baþa. Pes edilmeler ve güç toplamalar, karamsarlýk ve bir anlýk mutluluk hep beraber çıkmýþ bu yola.

Bir yerde, "Sonu ayrýlýk olmayan apık da apık mı sanki?"3 diyor. Hayatýn gerçeđini çok iyi anlamýþ Leylâ Hüseyin. Hayat ne ki? Bir anlýk mesele. Þimdi var, sonra yok. Mutluluđu þöyle kalýcý kýlýyor:

"Aslýnda, güzel hatýralar için yapıyorum, biliyor musun? Onun içindir ki resim çekilmeyi o kadar seviyorum. Hem de hepsinde güler veya gülümserim. Ancak bu þekilde, mutluluđu albümüme hapsederek, kalýcý olmasýný sađlıyorum."4

Evet, hapsedilen mutluluk bir an dahi olsa, geceleri onun hakkýnda zaman harcamak her peye bedel. Gecenin baþka bir büyüü vardýr. Biz biz oluyoruz. Kravatsýz veya makyajsýz. Mahremiyetimizi en azýndan geceleyin yakalayabilmek, ruh sađlýđý açýsýndan çok önemli ve gerek.

Yazar gecenin, iç dünyamýz açýsýndan, önemini þu kelimelerle tasvir ediyor mu desem, tabloyu çiziyor mu desem, bilemiyorum:

"Moralim týkýrýnda. Dans edebilirim, delice oynayabilirim, gülebilirim. Ama... Herkes uyuyor. Niye uyuyorlar ki?

Gecenin büyüü bir baþka ve hâlâ anlamadılar. Büyülü bir evren gece. Hâlâ öğrenemediler ki, bir gecede yapılan bir duygu, gün bir ömür sürse bile yapılamaz."5

Belki bunun içindir ki yazar daha ileriki sayfalarda,

"Uykum var ama uyumak istemiyorum. Zamandan çalmak istiyorum her aný, her dakikayı... Zaman zengini olmak istiyorum."6, diyor, çünkü çođu kez zaman yetmezliđinden veya buna sýđýnarak insan "Bugün Allah Ýçin Ne Yaptýn?" sorusuna kaçamak cevaplar verir.

Leylâ Hüseyin dođru ve gerçek cevabý arýyor, dua ediyor, aðlayarak dua ediyor. Dinamik hayat insanları birbirine yabancılaþtırýyor. Geriye tek kalan pey "on ikiden sonra" oluyor. Ýçimize gün boyunca o kadar çok pey doluyor ki, aðlasan mı, aðlamasan mı sorusu da yok artýk. Göçyapý gün geçtikçe zor akýyor.

"Ađlamamak, aðlayamamak kadar lânet pey var mı?"7 diye soruyor yazar. Ýçinizdeki tüm kötülükleri dýparý dökecek, ruhunuzu rahatlatacak, gönlünüzü yumuşatacak bir damla gözyapý çıkarmak zor. Ađrıdan deđil, içten

---

2 A.g.e., sayfa 15.

3 A.g.e., sayfa 16.

4 A.g.e., sayfa 19.

5 A.g.e., sayfa 25-26.

6 A.g.e., sayfa 33.

7 A.g.e., sayfa 28.

gelen bir damla gözyaşı olmadan, dünya sahnesine bakıplar da püpheyle doluyor. Bir bakın etrafınıza. Gülüşler yalan, haykırmalar yalan. Hangisi gerçek? Doğru nerede?

Leylâ Hüseyin'in tüm yazılarında hemen göze çarpan hayat felsefesi "Püpheleniyorum, demek ki varım."<sup>8</sup> bazen doğaya karpı bir bakıldığında dönüpüyor, çünkü doğada gerçek olan ne? Küsmek elde değil. Doğru ve yalanın karmakarışık olduğu doğaya kıskançlık duymamak elde değil. Yazar böyle diyor:

"Evet, evet, ben kıskanıyorum. Hem de iyice kıskanıyorum doğayı.

Gücüm olsa da alıp dövssem onu, ayaklarımın altına alıp ezsem onu! Altüst etsem!"<sup>9</sup>

Kendini kaydettiği defter de doğa. O da doğanın bir parçası. Büyük doğanın küçük kardeşi. Makro uzayın mikro uzayı. Kâinata neler yok ki! Defterlerde de en az o kadar zenginlik yok mu? Yapılan mikro zaman geçip gider, ama defter belki de o mikro zamanın bir bölümünü azıcık uzatılabilir. Leylâ Hüseyin, "O defter benim nabzım, saf, lekesiz, beyaz dünyam."<sup>10</sup> diyor.

Yazıma son vermeden önce, yazarın çok beğendiğim karanlık tavsirini buraya almak istiyorum:

"...karanlık bu. Olabildiğince yalansız ve çirkin. Çirkinliğinden utanç duymayan, dürüst bir karanlık. Herkesin, maalesef ki, korktuğu bir kapkara tünel."<sup>11</sup>

"Herkesin" dediği de insanlıktır. İnsan olma durumu. Hepimize kolay görünse de, gerçekten de insan olmak zor. Dünyada milyarlarca insan var, ama insan yok.

"İnsan olmak?! Ne kadar kutsal bir ideal! Gerçekleşmesi imkânsız bir ideal!"<sup>12</sup> diyor Leylâ Hüseyin. Evet, ilk önce insan olmak var. Gerisi sonra gelir.

Leylâ Hüseyin'in "On İki Sonra" kitabının tam anlamıyla tanıtmak, tasvir etmek imkânsız. İmkânsız diyorum, çünkü gerçek tanıttım ancak Leylâ Hüseyin'in kendi sözleriyle olur. Buraya eklenilecek veya eksiltilecek bir şey yok.

En önemlisi, Leylâ Hüseyin'in Makedonya Türk edebiyatına böyle, kitap halinde, bir ferahlık getirmesidir.

---

<sup>8</sup> A.g.e., sayfa 30.

<sup>9</sup> A.g.e., sayfa 32.

<sup>10</sup> A.g.e., sayfa 44.

<sup>11</sup> A.g.e., sayfa 47.

<sup>12</sup> A.g.e., sayfa 48.